

ఇది అసలేన ఇంటింటి కథ.

26 వ తారీఖు : జేబురో ఒకే ఒక్క రూపాయి వుంది :

26 వ తారీఖు : నెలలో చివరివారం :

నెలలో చివరివారం 'పాపర్ వీక్' - రామ్మూర్తి జోక్ :

ఇంకా నాలుగు రోజులు గడవాలి, నాలుగు రోజులు గడిస్తే
బదో రోజున _____

బదో రోజున _____ ఒకటో తేదీ _____ జీతంరోజు _____ 'పే - డే'
'పే - డే ఈజ్ యువర్ డేవింగ్స్ డే' అంటూ వుంటారు
రామ్మూర్తి _____

జీతంరోజు _____ నాలుగురాళ్ళు చేతికొచ్చేరోజు, నాలుగునోళ్ళు
తిట్టేరోజు, నాలుగు నొసళ్ళు వెక్కిరించేరోజు, నాలుగు చేతుల్లో
కాగితాల్ని గుంజుకుపోయే రోజు.

26 వ తారీఖున లెక్కచూసుకుంటే _____ రాబోయే జీతానికి నూట
అరవై రూపాయలు కలిపితే, అత్యవసర పరిస్థితిని తట్టుకోవచ్చు.

నూట అరవై రూపాయలు _____

తప్పనిసరిగా పెట్టిన నాన్న తద్దినానికి ఇరవై అయిదు : పెద్ద
బిల్లుని పైల్లాసురో డేయించటానికి ఫీజు, వుస్తకాలు, స్కూలుడ్రెస్సు
_____ వెరసి అరవై రూపాయలు ; చిన్నబ్బాయికి ఆరవతరగతిలోనే

కొనాల్పివచ్చిన బొండు పుస్తకాలకు పదిహేను ; శ్రీమతికి జ్వరమొస్తే చొక్క వెద్యమని వెళ్ళి ఇర్రనై రూపాయల బిల్లు తెచ్చుకున్న హోమియో డాక్టర్ అప్పు ఇర్రనై : ఆలస్యంగా అందిన పంచదార కోటాకోసం పుచ్చుకున్న చేబదులు పది, మేనేజరుగారింట్లో సత్యనారాయణ వ్రతానికి చందా పది ; పెద్దబ్బాయి తెలిగ్రామ్ యిచ్చి అడిగిన అర్జంటు డిమాండ్ — పదిహేను : అంతా కలిపి నూట అరవై :

26 వ తారీఖు వరకు చేసిన పెద్ద అప్పు నూట అరవై : చిల్లర మల్లర చేబదుళ్ళు - చెప్పుకుంటే సిగ్గు చేటు అంటుంది శ్రీమతి.

పే - డే నాడు పై అప్పులు తీర్చటం తప్పనిసరి. పరపతి మాపెలా వున్నా వరువు పోతుంది, వీటిల్లో ఏ ఒక్కటి ఆపినా — ఈ అప్పులన్నీ ఒకయెత్తు రాజారావు అప్పు ఒక్కటి ఒకయెత్తు. రాజారావు :

రాజారావును తలుచుకుంటేనే వెన్ను జలదరిస్తుంది.

రాజారావు మాటలు తలుచుకుంటే మూర్ఛలోగి నాలుకలా నాలుక బిగుసుకుపోతుంది. గొంతులో గుటకపడదు.

రాజారావు బల్లిలాంటి మనిషి :

దీపం వెలిగించగానే దానికి అతిదగ్గరగా చేరి, పొంచి పొంచి చూస్తూ పురుగులకోసం తాపత్రయపడే బల్లి — రాజారావు.

తను జీవితాలకి జీతాలరోజే వెలుగురోజు. ఆరోజే దీపం వెలిగేది. సన్నకారు గుమాస్తాలు — పురుగులు, బల్లె మో - రాజారావు.

రాజారావును చూస్తే కోపం, అసహ్యం కలిగేది మొవట్లో. అతను ఆఫీసులో అందరికీ హెచ్చు వడ్డీలకి అప్పులిస్తూ వుంటాడు. తోటి ఉద్యోగుల వడ్డీమీద లారీలకు లారీలు సంపాదిస్తున్న అతనంటే — చాలా జుగుప్సగా వుండేది. కాని తోటివాళ్ళంతా అతన్ని

అవచ్చాం దవుణ్ణి చూసినట్లు చూసేవాళ్ళు, కొలిచేవాళ్ళు. వాళ్ళ ఆరాధనకి కారణం, అవసరం - తన అనుభవంలోకే వచ్చేయి.

ఆ నెల్లో -

పదహారో తారీఖు - తనకు తెలిగ్గామీ వచ్చింది.

చెల్లెలు లక్ష్మి భర్త పోయాడు. హఠాత్తుగా గుండెపోటుతో మరణించేడు. అతనికి వెనకాముందూ ఎవరూ లేరు, తను వెంటనే వెళ్ళాలి. తను వెంటనే వెళ్ళాలంటే డబ్బు కావాలి. మొదటి వారాంతానికే ఉట్టిచేతుల్తో మిగిలే తను పదహారో తారీఖున షెద్ద మొత్తంలో డబ్బెలా పుట్టించగలడు? రామ్మూర్తి బల్లిని సూచించేడు. తను ఎంతో తటాపటాయించేడు. కానీ గత్యంతరం లేదు. చేయాత నిచ్చే మరో అండలేదు. రాజారావు దగ్గర మూడువందలు తీసుకున్నాడు. నెలకు నూటికి ఐదు రూపాయలు పడ్డి.

- రెండేళ్ళనాటి మాట! అప్పట్నుంచీ,

జీతంరోజు - ప్రతినెలా జీతంరోజు -

ముందుగా మూడు అయిదులూ రాజారావు హక్కు!

మూడు వందలూ యిచ్చి మూడు అయిదులకు హక్కును సంపాదించుకున్నాడు రాజారావు. కానీ ఏ పెట్టుబడి లేకుండానే కొన్ని హక్కుల్ని సంపాదించుకున్న భావతు - మునిరత్నం.

మునిరత్నం జీతాల గుమాస్తా. తోటి గుమాస్తాల జీవితాల్ని పేకముక్కల్లా ఆడించగల సమర్థుడు. జీతంలో అయిదు రూపాయలు మినహాయించుకునే హక్కు ఆ సీటుకే వంశ పారంపర్య హక్కుట. దాన్ని సంక్రమింప చేసుకున్న మునిరత్నం భావనలో తానుంతా అతని దయా ధర్మాలమీద ఆధారపడాల్సిన బచ్చాగాళ్ళు!

రాజారావు, మునిరత్నంల హక్కులకు మించిన హక్కు

యానియన్ వాళ్ళది. వాళ్ళ హక్కుకు మించిన హక్కు క్లబ్ వారిది. వారి హక్కుకు మించిన హక్కు పార్టీల చందాదారులది ; వాళ్ళ హక్కుకు మించిన హక్కు పెళ్లిళ్లకు ; బీదవారి సహాయానికీ, - బీద విద్యార్థి సహాయానికీ విరాళాలు వసూలుచేసే మిత్రులది.

అందరి హక్కుల్ని మన్నించి కాపాడవలసిన బాధ్యత తమది.

అవును విధి, బాధ్యత -

పెళ్ళాలపట్ల ; పిల్లలపట్ల ; అధికారులపట్ల ; మిత్రులపట్ల ; అప్పులవాళ్ళపట్ల -

తనకున్న విధులు, బాధ్యతలు కోకొల్లలు !

వాటన్నిటినీ నిర్వర్తించటానికి తానొక పక్క చక్రిపు గాడిలో పడి నలుగుతూనే వుండాలి. ఆ చక్రానికి ఇరుసు - రూపాయి నోటు :

‘రేప్పొద్దుట పాల సీసాలకి డబ్బుల్లేవు. మొన్న మీరిచ్చిన నాలుగు రూపాయలూ నిన్నా యివ్వాలా తెచ్చిన, అయిదు సీసాలకే సరిపోయినై’ - శ్రీమతి హెచ్చరిక.

‘కందిపప్పులేదు. ఈ వారంలో పప్పు మొహం చూడనేలేదు. చిన్నోడు రోజూ గోల - పప్పు వండావా అమ్మా అని’ - మరో అభ్యర్థన.

‘కందిపప్పు కిలో నాలుగూపది. రెండో రకం కావాలంటే వుంది - మూడూ తొంబై, కానీ సరిగా వుడకదు. మీ కెందుకు మీరు ఒకదోరకంది తీసికెళ్ళండి’ - క్రితంసారి తెచ్చినప్పుడు షావుకారు వివరణ !

‘సబ్బులు స్టోర్సు కొస్తాయట నాన్నా’ ‘కూర్క’ ఇప్పుడే మొదలైంది. నే పోయి తీసుకురానా ? ఆరోతరగతి అబ్బాయి ఉత్సాహంగా పరిగెత్తుకొచ్చాడు.

‘నే తెస్తాలే - తర్వాత. నువ్వుపోయి చదువుకో’ డబ్బుల్లే వని చెప్పటానికి నా మోషీ ? - గుమూస్తూ మనస్తత్వం అంటే ఇదే కాబోలు :

కరువు భ. త్యం రూపాయి పెరిగినా - చేతికి వచ్చేది అర్ధరూపాయేనట; పి. యఫ్. లోన్లు కూడా ఇవ్వరంటున్నారు’ - అక్షీసులో చర్చలు ; వివరణలు ; ఆవేదనలు ; ఆక్రందనలు :

‘రెండేళ్ళ తర్వాత - నందోరాజ భవిష్యతి. అప్పుడు నీకొచ్చే రూపాయి విలువ పెసాకు కూడా సమంకాదు’ - ముందు ఆలోచన ; భవిష్యత్తులో జాతకాల పరిశీలనలు ; అంచనాలు :

పెరటికి కట్టిన కంచెలాంటి దైపోయింది జీవితం.

మురుగు కాల్వకు కట్టిన తూములాంటి దైపోయింది జీవితం.

జీతం తీసుకోవటం, అప్పులు తీర్చటం -

ఆ మున్నాడు అప్పులు తీసుకోవటం. మళ్ళా జీతం రోజు తీర్చటం - పునరపి జననం పునరపి మరణం.

పునఃపునః -

‘మేక తోకకు మేకకు మేక తోక, తోక మేకకు మేక తోక’ - రామలింగడి పద్యం లాగుంది జీవితం.

‘74లో బ్రిటికుండటమే పెద్ద జోక్’ అన్నాడు రామ్మూర్తి : చచ్చేనిజం :

‘ఈచావు చావటంకంటే బ్రితకటమే నయం’ అంటాడు తాను.

‘ఇవ్వల్సి దినపత్రికలో పతాక శీర్షిక నీ మరణాన్ని గురించే’ అంటాడు శేఖరం.

అన్నీ వక్కొక్తులు, చతురోక్తులు : ఏడవలేక నవ్వుకునే కళ్ళు : అన్నిటికీ కీలకం - రూపాయి నోటు :

26 వ తారీఖున రూపాయి నోటుకున్న విలువ తనకు తెలుసు.

కాని, తన జేబులో వున్న ఒకే ఒక్క రూపాయి నోటు విలువ—
అవసరాలతో తూచిచూస్తే గడ్డిపోచతో సమానం.

రేపొద్దున్న పాలసీసాలకి డబ్బు కావాలి -

ఇవ్వాల క్యూలో నిలబడి సబ్బులు తేవటానికి డబ్బు కావాలి—

కందివప్పుకు డబ్బు కావాలి—

కాఫీకి డబ్బు కావాలి—బజారుకు బయల్దేరితే (బజారుకు బయల్దేరక
పోతే తిరిగే కాళ్ళు వూరుకోవు)

(అవును—తిరిగే కాళ్ళు వూరుకోవు)

అబ్బ! చిరాగ్గా వుంది. కాసేపు అలా తిరిగి రావాలి. తల
నొప్పిగా వుంది. గాలి పీల్చుకుంటేనేగాని, ప్రాణం సేదదేరదు.

‘ఏమే నీదగ్గర చిల్లరుంటే ఇవ్వు?—

శ్రీమతి ఏదో సణుక్కుంటోంది; కాదు— గొణుక్కుంటోంది.
అవును మరి 26 వ తారీఖున చిల్లర డబ్బులడిగే మొగుణ్ణి చీదరించు
కోవటం ఏ శ్రీ కై నా సహజం. పరిస్థితి అలాంటిదీ మరి.

...రాత్రి పది గంటలవేళ;

‘నెలాఖరు, డబ్బుల్లేవని గోల పెడుతూ సినిమా చూసిరాకపోతే
యేం; ఉన్న రూపాయి చిల్లర తెల్లారి పాలకన్నా సరిపోయేవి’

అని శ్రీమతీ—

‘జీతంలో ఇవ్వటానికి యిక్కడేం మూటలు మూటలులేవు :
ఈ నెలచేసిన అప్పు నూటఅరవై తీర్చటమే ఎలాగా అని ఏడుస్తున్నాను.
చీరకేం తొందరొచ్చిందిప్పుడు, కష్టసుఖాలు తెలుసుకోవాలి. ఇంటి
దగ్గరకి అమ్మకానికొస్తే చాలా; అప్పుపెడితేచాలా— తీర్చే ఇరవు
చూసుకోవద్దూ’— అని శ్రీవారూ—

ఇంతే సంగతులు !!

* * *